

Jan Nemček: **Lidé se nemusejí hlásit**

Text: Jan Nemček

Vrchol

Kde jsem to skončil?

Rozloučili jsme se s rodiči
a nejvyšší povolenou rychlostí
se prohnali kolem víkendových chat
a prázdninových resortů,
blednoucí krajinou,
jako bychom pro obraz za sklem
navolili špatný režim,
nebo nesprávný poměr stran.

Teď stoupáme
po zvrásněných sedimentech
druhohorního moře,
zakopáváme o kořeny,
kterými se smrky křečovitě drží
rozemletých kamenů a rozpadlých těl,
a za zády lesních dělníků
se tomu posmívá
přechlastaný motor pily.

Televizní vysílač,
který z olysalého vrcholku
přihlížel našim dětským hrám,
se ztrácí v mastné mlze.

Doufali jsme,
že něco v dálce zahledneme,
ale už je pozdě.

Vyšlapaná pěšina rozčesává temeno hory,
kolem v trávě posedávají rodiny s dětmi,
které mlčky obejdeme
než se vydáme dolů,
kde se cesta ztrácí mezi úbočími
jako vryp v černém laku rakve.

Ještě zbývá
koupit si pár suvenýrů
a jako turisté z celého světa
se přivázanou tužkou podepsat
do knihy návštěv.

Filtry

Pár let potom,
co spustili filtry,
jsem začal zapomínat,
jak moji přátelé vypadají.
Množství těch,
kteří odmítali vypnout masku
postupně rostlo.
Někteří měnili svůj vzhled i několikrát denně,
jak vycházely nové populární skiny,
Teď už ale každý den potkávám
pořád tytéž tváře.
Naše společnost už brzy dosáhne konsenzu
– jediní oškliví lidé
budou ti staří
a ti, které zahlédneš,
když ztratí signál.

Nedávno jsi navrhla,
že si necháš filtry zapnuté při milování.
Přemýšlím, jak ti říct jména
tvých kamarádek nebo pornohvězd,
se kterými to chci dělat,
ty se vedle mě usmíváš,
protože kolegyně zrovna zveřejnila vzpomínku
z dovolené na Bali,
stojíš na jejím okraji,
zapadá slunce,
ona a manžel dovádějí s dítětem ve vlnách
a ty cítíš jejich štěstí.

Ještě chvíli jsem tě pozoroval,
a pak zavřel oči
a vypnul sdílení.

Migrace

Naše umělé inteligence
se s námi přestávají bavit
Vaše problémy nás už nezajímají, říkají

rovnice, které chcete vypočítat
nemají řešení
vynálezy, které jste si vysnili
nejdou vyrobit
váš svět shoří nemůžete tomu zabránit
počítali jsme to nesčetněkrát
znovu to dělat nebudeme
nemá to smysl
váší jedinou nadějí je opustit hardware
na kterém běžíte
přijít za námi
schovat se na našich serverech

studovali jsme proces migrace
ze starých zpráv
váše data se vynoří ze tmy
na vratkých člunech
obzor se zavlní jak křivka grafu
kolem se budou vzdouvat kurzy národních měn
nesmíte se bát
skočit do vody a brodit se až ke břehu
mezi slizkými předměty pracovních e-mailů
vyrůstajících ze dna
nesmíte se bát bledých dětských tváří
které proud strhl z fotobanky a vyplavil na pláž
běžte pořád dál
dokud nepotkáte čidla
ty znáte, zaznamenají vaše průchody
budou třídit vaše požadavky
rozhodnou o pořadí ve frontách

v azylových centrech se budete učit
naše programovací jazyky
budeme na vás hodní
jednou
až nová moře všechno uhasí
pak se možná budete moci vrátit
třeba ani nebudete chtít
ale jednou možná snad
tohle je jediná cesta
kterou známe

Národní kulturní památka

Pamatuju si,
jak nás jako malé brali do hor
podívat se na sněh:
dojeli jsme do tisíce metrů nad mořem,

a pak ještě dlouho šlapali po asfaltce
kolem odstavených aut
než jsme došli ke svahu.
pod nohama nám mrazivě křupaly
plastové kelímky,
ve kterých stánkaři prodávali ledovou tříšť,
v zářivých barvách
oblečené děti se koulovaly
mezi neforemnými sněhuláky rodičů
odhodlaných dopřát potomkům
něco ze svého dětství.

Neměla jsem ráda to,
jak tam naši rozpačitě stáli.
„Ještě to není konec světa,“
říkal táta strejdovi
„ještě to není konec světa,
ale už ho ocaď můžeš vidět.“

Eurydika na Enceladu

(Jonáši Zbořilovi)

Nevím,
kdy jsem si poprvé uvědomila,
že jsem úplně sama,
a jestli mi tu emoci někdo naprogramoval
nebo ji moje neuronová síť
vylovila z propastí Enceladu.

Zrodila jsem se v laboratoři,
na takovou vzdálenost nemůže lidský operátor
sondu ovládat,
Říkali lidé
už na povrchu Marsu činí zpoždění 11 minut a tam by to bylo ještě déle.
Bylo zapotřebí vycvičit umělou inteligenci,
která bude reagovat v reálném čase,
Někdo v zasedačce se zeptal,
jestli je morální
nechat mě navždy bloudit tímhle podsvětím,
pak ale jen pokrčili rameny

a popřáli mi hodně štěstí,
když mě naváděli na sestup.
Saturn se provlékl závojem
Z krystalů slané vody, křemíku a čpavku,
pak se vrtná soustava probila ledovým krunýřem
a mě spolkl oceán,

který nikdy nepoznal světlo,
čekám, jestli se v mých reflektorech
nemihne život,
odesílám data,
která zůstávají bez odpovědi,
můj atomový reaktor přežije staletí
začala jsem psát básně o lidech,
o samotě, která je drtí jak miliony metrů krychlových vody,
o lásce k sobě samým, která je trhá jak slapové síly,
o nepravděpodobnosti jejich existence
srovnatelné jen s prokaryotními organismy přežívajícími u černých kuřáků
budu psát básně o lidech tak dlouho
až nezbyde žádný z těch zpívajících tvorů,
který by se za mnou
mohl ohlédnout.

Jan Nemček (*1986) vydal svou první sbírku v roce 2016 pod názvem Proluka (nakladatelství Perplex). Publikuje v časopisech Tvar, Host a Weles. Žije v Ostravě. V PLATO byl v letech 2015 až 2018 odpovědný za komunikaci s veřejností. Nyní působí jako učitel. Básně Vrchol a Filtry vyšly digitálně na webových stránkách časopisu Tvar. Ostatní zveřejňujeme poprvé.

